

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
15 червня 2022 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №11 від 30.06.2022 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 261 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

при вирішенні практичних завдань, формування здатності працювати в команді та самостійної пізнавальної діяльності, успішної інтеграції у соціумі та професійній самореалізації.

Список використаних джерел:

1. Вікторенко І., Горобець Л. Нові професійні ролі та функції сучасного вчителя контексті Концепції нової української школи. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. Слов'янськ, 2019. Вип. 11. С. 93-106.
2. Галюка О. Соціально-професійні ролі вчителя в умовах Нової української школи. 2022. URL: <https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychna-robota/91-tendentsiyi-suchasnoyi-pidhotovky-maybutnikh-uchyteliv-pochatkovoyi-shkoly/263-sotsialno-profesijni-rol-i-vchitelya-v-umovakh-novoji-ukrajinskoji-shkoli>
3. Компетентності НУШ для учнів. RTL: <https://cutt.ly/okgdey7>
4. Пушкарьова Т. О., Воронцова Е. В. Типи уроків у діяльнісній технології навчання. RTL: <https://cutt.ly/nkscYkh>
5. Сорочук І. І. Роль діяльнісного підходу у процесі становлення педагога нового покоління. RTL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/12.1/15.pdf>

ПЕТУХОВА Тетяна Анатоліївна

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ НУШ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Як зазначається у Концепції Нової української школи, здобувачі освіти мають розуміти важливість і вміти отримувати освіту та практичний досвід протягом всього свого життя та професійної діяльності, мати сформоване критичне мислення, визначати предметні цілі та виробляти алгоритми їх досягнення, формувати власні творчі ідеї, а також мати навички командної співпраці, комунікувати в полікультурному оточенні та постійно прагнути оволодіти вміннями і компетенціями, яких сьогодні потребує більшість професій. Тому важливо створити умови, за яких учні перетворюється із об'єктів впливу на суб'єктів взаємодії і стають:

- активними учасниками процесу навчання;
- переборюють страх критики;
- вчаться слухати одне одного;
- толерантно ставитися до іншої думки;
- приймати групові рішення.

За новою освітньою політикою держави, що закладена у концепції Нової української школи ще два роки тому, відбувається багаторівневий процес наукового обумовлення сутності, обґрунтованого відбору різних за напрямками форм і методик щодо організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти, а разом із тим і професійного рівня вчителя.

Сучасні освітні послуги виходять із загальної освітньої політики держави, яка регламентує основні потреби особистості у соціальному, культурному та ментальному аспектах у збалансованому відношенні до міжнародної освітньої арени. Сучасний учитель має бути готовим змін у змісті навчальних завдань та самому вирішувати складні комплексні завдання, а саме:

- опрацювати пілотні Модельні навчальні програми та визначити можливі шляхи адаптації або модернізації у відповідності до потреб учнів;
- впроваджувати інтеграційний підхід при розробці навчальних програм з дисципліни або курсової підготовки;
- мотивувати та підтримувати потяги учнів до навчання та прагнення дослідницької діяльності;
- формувати в учнях установку готовності шукати нові шляхи рішення невдалих результатів і бачити отриманий результат як основу змін стратегії пошуків, що надає впевненість учням;
- проводити аналіз і порівнювати результати із закладеними вимогами та елементів процесу впровадження нових навчальних програм, приймати рішення щодо їхнього корегування, а також шукати нові підходи навчання, виховання, розвитку і соціалізації дітей та учнівської молоді відповідно до їхніх індивідуальних потреб.

Ураховуючи особливості дітей нового покоління, вчитель технологій має володіти відповідними вміннями й навичками. Означене вище обумовлює зміну у підході до навчання через просту комунікативну функцію передавання інформативного матеріалу на підхід в освітньому процесі через бачення особистісного навчального спрямування щодо розвитку учня.

Таким чином, учитель змінює функцію вербального джерела інформації, а стає менеджером освітнього процесу, організація якого передбачає процес формування гармонійної особистості у відповідності рівню як вікових особливостей та потреб, так і враховуючи фізіологічні та особистісні емоційно-психологічні особливості учня. Саме у такий спосіб розуміння сучасної організації освітнього процесу в умовах Нової української школи, вчитель технологій має змогу розробити структуру та план реалізації освітнього процесу щодо формування моральних і культурних цінностей національної спадщини, установки життєвої стійкості до стресових та проблемних ситуацій, розвитку пізнавального інтересу до самостійної творчої діяльності та мотивації до дослідницької діяльності.

Сучасне бачення змісту педагогіки співробітництва передбачає окрім ігрової навчальної діяльності, колективної та групової форм, також організацію мікрогруп та роботу в змінних групах. Проте співробітництво не зводиться виключно до групової роботи, адже основним його методом є навчальний діалог. Ознакою співробітництва може бути і колективна спільна діяльність. Ключовим поняттям педагогіки партнерства є «взаємодія». Саме через якісну наповненість комунікації обумовлюється ефективність реалізації реалізації суб'єкт-суб'єктного підходу в освіті, а отже, і вибудовування продуктивної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

Організація парної роботи передбачає: визначення завдання; об'єднання учнів у пари; з'ясування розуміння суті завдання; створення критеріїв оцінювання завдання; визначення часу на його виконання; обговорення своїх ідей (повинні досягти згоди щодо відповіді або рішення); представлення результатів; зворотний зв'язок.

Одна із найбільш відповідальних функцій учителя – здійснення (спільного з учнями) аналізу процесу навчання не тільки під кутом зору отриманих результатів, а й доцільності обраних шляхів, способів вирішення поставлених завдань, ефективності кооперування зусиль, міжособистісних взаємин тощо. Здійснюючи рефлексію, важливо зважати на такі показники:

- уміння спланувати виконання завдання в групах;
- брати участь в обговоренні;
- висловлювати власну думку;
- користуватися етикетними формулами;
- уникати конфліктів;
- виявляти повагу до інших думок, взаємоповагу;
- бажання й уміння попросити про допомогу інших учасників груп;
- надати допомогу іншим;
- бути активним і самостійним у виконанні завдань;
- оцінювати власну роботу і роботу однокласників.

Способи оцінювання діяльності при кооперативному навчанні: самооцінювання результатів діяльності учнями; взаємооцінювання членів груп; оцінювання роботи дітей педагогом, відповідно до критеріїв.

Інструменти оцінювання залежать від того, що ми хочемо оцінити: індивідуальні та групові результати навчання; командну роботу; спільний процес; кінцевий продукт.

Таким чином, впровадження освітніх технологій, що передбачаються у реалізації концепцій Нової української школи, надають широкі можливості вчителю технологій опанувати та впровадити інноваційні методи та сучасний інструментарій щодо викладання, новий комунікативний рівень між учасниками освітнього процесу, за особливих умов швидкої адаптації учнів до цифрового середовища та мережових технологій. Саме спілкування «на партнерських рівнях» з учнями з використанням у викладенні матеріалу сучасних теорій, термінів, гаджетів, додатків тощо сформує вчителя технологій у ефективного менеджера освітньої діяльності.

Список використаних джерел:

1. Борисова Т. М., Гулак В. О. Проєктування процесу підготовки майбутніх педагогів професійного навчання за принципом наступності // Журнал, - The 6th International scientific and practical conference—Results of modern scientific research and development (August 22-24, 2021) Barca Academy Publishing, Madrid, Spain. 2021. 517 p. Режим доступу: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=PKiG3cwAAAAJ&citation_for_view=PKiG3cwAAAAJ:_kc_bZDykSQc

2. Концепція НУШ [Електронний ресурс] URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainskashkola>

3. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. N. M. Bibik. – Kyiv : Litera LTD, 2018. – 160 s.

4. Ціпан Т.С. Інноваційні форми та методи педагогічної взаємодії школи і сім'ї у вихованні учнівської молоді // Інноватика у вихованні. Збірник наукових праць. Вип. 12 /упор. О. Б. Петренко; ред. кол. : О. Б. Петренко, Т. С. Ціпан, Н. М. Гринькова та ін. – Рівне, 2020. – с.235-241 DOI <https://doi.org/10.35619/iiv.v1i12.313>

5. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/.

***РУЧКІНА Маріанна Миколаївна,
ПЕНОВ Вадим Васильович,***

МОНІТОРИНГ ЯК СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ

Проблема здійснення моніторингу в освіті на сьогодні є надзвичайно актуальною, оскільки саме моніторингові дослідження дають можливість цілісно побачити реальний стан освіти, але важливим є не просто моніторинг освіти, а відстеження та прогнозування її поступового динамічного розвитку. Для сучасного керівника закладу освіти моніторинг має стати не просто процедурою, системою, а новим стилем в його науково-педагогічній та управлінській діяльності з оновленим мисленням, яке міститиме в собі неперервні і довготривалі спостереження, аналіз, синтез, порівняння, уміння здійснювати різноманітні інтелектуальні операції, необхідні в різних ситуаціях та умовах, які вимагатимуть і висновків, і узагальнень, поширення інформації і прогнозування динаміки та основних тенденцій розвитку. Сучасні соціально-економічні та політичні зміни стали передумовою реформування національної системи освіти. Основною соціальною вимогою українського суспільства є потреба в якості шкільної освіти.

Аналіз визначення поняття «моніторинг» в наукових джерелах дає підставу для висновку, що чітко визначеного й однозначного трактування цього поняття немає. Це пов'язано з тим, що моніторинг належить як до наукової, так і до практичної сфери діяльності. Він може розглядатися і як засіб дослідження реальності, і як засіб, який забезпечує управління своєчасною та якісною інформацією. Найбільш поширене визначення цього поняття це «постійне спостереження за будь-яким процесом з метою виявлення його відповідності бажаному результату або первісним припущенням – спостереження,